

Protokół
z posiedzenia Sekretariatu Naukowego Prezydium PAN
z dnia 5 czerwca 1956 r.

(wyciąg)

(...)

Porządek obrad:

(...)

3. Powołanie Instytutu Nauk Prawnych

(...)

Ad 3

Prof. J. Wasilkowski zreferował projekt uchwały w sprawie powołania Instytutu Nauk Prawnych PAN, przedstawił zadania Instytutu na tle sytuacji w rozwoju nauk prawnych, omówił projekt składu dykcji i rady naukowej Instytutu oraz przedstawił wnioski w sprawie struktury organizacyjnej, etatowe i finansowe Instytutu.

W wyniku dyskusji Sekretariat Naukowy podjął uchwałę w sprawie powołania Instytutu Nauk Prawnych PAN upoważniając prof. J. Wasilkowskiego do dokonania w porozumieniu z prof. St. Rozmarynem ew. uzupełnień i zmian redakcyjnych w projekcie uchwały Prezydium Rządu w tej sprawie.

Uchwała Nr. 69/56

(...)

Sekretarz Naukowy

/H. Jabłoński/

Prezes

/J. Dembowski/

Uzasadnienie Ogólne

Powołanie Instytutu PAN ma na celu skoncentrowanie prac pewnej liczby pracowników nauki prawa nad węzłową problematyką tej dziedziny nauk społecznych w celu zaspokojenia najważniejszych potrzeb teorii i praktyki. Utworzenie Instytutu staje się szczególnie pilne w okresie walki o podniesienie poziomu naszego ustawodawstwa, o usprawnienie aparatu państwowego i o umocnienie praworządności.

Instytut, nie ograniczając się do zadań wykonywanych we własnym zakresie, będzie dążył do współpracy z ośrodkami uniwersyteckimi poprzez opracowywanie projektów wytycznych do planów badań szczególnie ważnych, poprzez organizowanie sesji i konferencji naukowych dotyczących zagadnień metodologicznych i podstawowej problematyki o charakterze merytorycznym.

W najbliższych latach Instytut zajmie się przygotowaniem systemów i podręczników uniwersyteckich z głównych dziedzin nauki prawa /z dziedziny teorii państwa i prawa, historii doktryn polityczno-prawnych, prawa państwowego, prawa międzynarodowego, publicznego, prawa karnego, prawa cywilnego, prawa pracy, historii państwa i prawa polskiego/. Część tych podręczników Instytut opracuje we własnym zakresie. Poza tym będzie współdziałał /w formie dostarczania dokumentacji oceny planów i konspektów, dyskusji naukowej itp/ przy opracowaniu podręczników przez naukowców nie zatrudnionych w Instytucie.

Instytut przygotowuje monograficzne opracowania węzłowych zagadnień w poszczególnych dyscyplinach pod kątem widzenia najpilniejszych potrzeb rozwoju nauki prawa.

Monografie te będą przygotowywane przez etatowych pracowników Instytutu oraz przez naukowców, związanych z instytutem poprzez system prac zleconych.

W przyszłości badania nad wybranymi problemami powinny stanowić główny trzon pracy Instytutu. Prace nad podręcznikami są zadaniem doraźnym, którego podjęcie jest uzasadnione pilną potrzebą społeczną.

Instytut nie będzie dążył do objęcia swymi badaniami całokształtu nauk prawnych ani do wyłączności w żadnej dziedzinie badań. W najbliższych latach pozostawi on poza obrębem swych bezpośrednich zainteresowań niektóre gałęzie nauk prawnych /w szczególności prawo finansowe, kryminalistykę, prawo antyczne, prawo morskie handlowe/.

W początkowym stadium rozwoju projektowana jest kadra etatowa pracowników naukowych około 60 osób. W porównaniu z istniejącymi obecnie instytutami Wydziału I PAN /Instytut Historii, Instytut Historii Kultury Materialnej, Instytut Badań Literackich/ kadra ta jest szczupła. Część kadry stanowić będą samodzielni pracownicy naukowcy z ośrodków poza warszawskich, ze względu na konieczność możliwie równomiernego rozwoju ośrodków naukowych w kraju. Pociągnie to za sobą pewne trudności organizacyjne, jest jednak w naszych obecnych warunkach nieuniknione.

Należy podkreślić, że Polska jest jedynym z europejskich krajów naszego obozu, w którym nie został dotychczas utworzony instytut nauk prawnych. Wydaje się to tym bardziej rażące, że według opinii prawników radzieckich, węgierskich i bułgarskich ogólny poziom polskiej nauki prawa oceniany jest na ogół wysoko. Niektóre jej gałęzie, jak np. historia państwa i prawa, zajmują niewątpliwie pozycje przodującą. Plenum Wydziału Nauk Społecznych na zebraniu w dniu 16 maja br. powzięło jednomyślnie rezolucję w sprawie rychłego powołania Instytutu Nauk Prawnych PAN.

Organizacja

Projektowany Statut Instytutu jest dostosowany do statutu wzorcowego uchwalonego przez Sekretariat Naukowy PAN. Przewiduje on utworzenie następujących działów naukowych:

- Dział I - teoria państwa i prawa, prawo państwowe i prawo administracyjne
- Dział II - Historia państwa i prawa
- Dział III - prawo karne, kryminologia, proces karny
- Dział IV - prawo cywilne, postępowanie cywilne, prawo międzynarodowe prywatne.

W obrębie działu IV będzie czynny osobny zespół prawa pracy oraz zespół prawa rolniczej spółdzielczości produkcyjnej /dziedziny szczególnie deficytowe/. Z biegiem czasu, kiedy zostanie osiągnięty odpowiedni rozwój kadry specjalistów z tych dziedzin, oba zespoły będą przekształcone w samodzielne działy.

- Dział V - prawo międzynarodowe publiczne.
- Dział VI - dokumentacja i bibliografia.

Nadto w skład Instytutu wejdą redakcje wydawnictw /między innymi redakcja miesięcznika "Państwo i Prawo" oraz redakcja "Czasopisma prawnohistorycznego"/.

Przewidywana ilość pracowników naukowych w poszczególnych działach - zgodnie z charakterem Instytutu jako placówki naukowo-badawczej.

Rada naukowa instytutu jest planowana jako ciało stosunkowo nieliczne /około 15 osób/. Ma ona stanowić roboczy organ instytutu, nie zaś reprezentację ośrodków naukowych. Powinni być do niej powołani członkowie dyrekcji, kierownicy działów, niektórzy wybitni pracownicy instytutu nie sprawujący funkcji kierowniczych oraz przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości, Generalnej Prokuratury i Sądu Najwyższego.

Projektowany skład dyrekcji: J.Wasilkowski /dyrektor/, S.Słiwiński /zastępca dyrektora/, K.Opalek /członek dyrekcji/, A.Gubiński /sekretarz naukowy/.

Kierownicy działów: J.Bardach, W.Czachórski, M.Lachs, K. Opalek, S.Słiwiński, S.Szer.

Skład Rady Naukowej:

Przewodniczący - dyrektor instytutu J.Wasilkowski
zastę. przewodn. - St.Słiwiński.

Członkowie: J.Bardach, W.Czachórski, M.Lachs, K.Opalek, S.Szer
/kierownicy działów/

C.Berezowski, St.Ehrlich, M.Jaroszyński, K.Koranyi,
K.Przybyłowski, M.Szczaniecki, Wł.Wolter

Przedstawiciele Min.Sprawiedliwości, Generalnego
Prokuratora i Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

Sekretarz Naukowy Instytutu - A.Gubiński.